

# Pomůcky při kojení dětí s Downovým syndromem

Jana Vundrová

Rodičovství je celoživotní proces, kdy se rodiče snaží vychovat a chránit své dítě do jeho dospělosti a samostatnosti. Je to velký dar, ale také velká odpovědnost.

Při narození dítěte s nějakým zdravotním omezením je vhodné, aby se rodiče miminka informovali o problematice postižení. Rodiče mohou kontaktovat laktační poradkyni, která se bude dítěti i rodině věnovat. Poradkyně při první konzultaci vysvětlí rodičům, v čem může být kojení miminka s Downovým syndromem složitější a jaké vhodné pomůcky je zapotřebí sehnat, aby se krmení mateřským mlékem zdařilo co nejdříve po porodu. Rodiče je nutné informovat o tom, že miminka s tímto syndromem mají snížený sací reflex a svalovou hypotonii. Plné kojení z prsu se tedy může zdařit až po příchodu domů.

Laktaci podpoří vhodné odsávačky mateřského mléka spolu s miminkem, které si maminka přikládá k prsům i za cenu, že miminko díky slabému sacímu reflexu nevypije mnoho mléka. Při přikládání dítěte k prsu laktaci podpoří souběžné odsávání vhodnou odsávačkou, připojenou prsním pásem, kdy podpůrný pás drží odsávací set, a maminka má tak volné ruce pro držení svého miminka při kojení. Je to zároveň i časová úleva. Pás lze zakoupit u firmy Medela. O zakoupení či pronájem určitého typu odsávačky vás bude informovat laktační poradkyně. Je nutné počítat s tím, že na rozbíhající se laktaci bude s určitostí doporučena nemocniční elektrická odsávačka na oba prsy. Po celém Česku existují rentální stanice, které mají tyto odsávačky k dispozici. Společnost DN Formed Medela má ve svém sortimentu mnoho pomůcek, které využívají rodiče dětí se zdravotním handicapem, jejichž sací reflexy jsou slabé. Velkým pomocníkem je například savička Calmita a Calma systém, který je velmi podobný sání z prsu. Dalším pomocníkem ve fázi rozkojení jsou kontaktní kloboučky, které bude matka používat buď po celou dobu kojení, nebo se kloboučky postupně odstřihávají a miminko se naučí sát přímo z prsu.

Mezi maminkami je všeobecně známá teorie škodlivosti dudlíku u kojeného dítěte. Toto doporučení je platné u dětí, které mají fyziologickou fázi sání. Vhodnost používání dudlíku u dětí, které mají svalovou hypotonii i v obličejových svalech, posoudí fyzioterapeut. Stav kojení miminka se postupně zlepší při současně probíhající orofaciální stimulaci, kterou naučí rodiče fyzioterapeut, který tuto metodu ovládá. Po narození miminka by měla být umožněna návštěva laktační poradkyně již v porodnici. Pokud si matka vypracuje porodní plán, bylo by vhodné dát tuto možnost do poznámek. Už před porodem je možná návštěva i u fyzioterapeuta, který bude spolupracovat s vybranou laktační poradkyní. Do porodnice by si maminka měla vzít s sebou kojící polštář, který bude používat i doma.

Blízcí příbuzní rodiny mohou být pro rodiče velkými pomocníky, ale žel i velkým zatížením. Proto by bylo velmi moudré, kdyby se širší rodina sešla ještě před porodem a otec miminka by zorganizoval nabízenou pomoc. V dnešní době je role otce velmi nedoceňována. Nevyužití přirozeného konstitučního nastavení muže, který má větší předpoklad pro nadhled nad složitou situací, vede často k emocionálně vypjaté situaci, která se u žen po porodu přirozeně očekává.

Stres velmi blokuje úspěšné rozběhnutí laktace, případně blokuje spouštěcí reflex při kojení nebo odsávání mléka. Podle zkušeností z terénu je doporučováno, aby otec měl pracovní volno, ještě když je matka v porodnici, a pak asi ideálně měsíc po porodu. Organizování případné pomoci širší rodiny matce při péči o dítě by mělo být v režii otce, s přihlednutím k přání matky. Období, kdy matka přikládá dítě k prsu, odsává a cvičí dle rozvrhu fyzioterapeuta, je velmi náročné, a proto je velmi nutné zachovat si nadhled nad situací. V tom by mohlo pomoci rodičům psychoterapeutické vedení konzultantem, který zná tuto problematiku. V dnešní době je možná konzultace online. Rodiče by mohli využít finanční podpory v rámci zdravotních benefitů zdravotních pojišťoven na všechny obory doporučených konzultací. Je prospěšné, pokud je péče odborného týmu (laktační poradce, fyzioterapeut, psychoterapeut) v období, kdy je miminko krmeno mateřským mlékem, dlouhodobá.

Navázání pocitu důvěry a vstřícnosti vůči rodičům miminka je nutností. Kojení miminka se zdravotním handicapem je zpočátku náročné, ale při dobré spolupráci rodičů s odborným týmem možné.

Při zhoršení zdravotního stavu miminka s DS (časté středoušní záněty, operace srdce...) se kojení z prsu nedaří. Maminka si v této době udržuje laktaci odsáváním a pokusí se domluvit s ošetřujícím personálem, aby mléko od matky bylo podáváno (Calmita systém, případně sondou vedenou do žaludku) přímo matkou nebo pečujícím personálem. Pokud může být matka s miminkem v nemocnici, je dobré, aby jí personál dovolil odsávat v místnosti, kde je lůžko s dítětem. Tato volba je důležitá pro imunitní odezvu v mateřském mléce matky. Pokud to není možné, tak převládá stále benefit mateřského mléka odsávaného případně i doma, než aby byla podávána umělá strava. Zásady uchování mléka najdete na [www.kojeni.cz](http://www.kojeni.cz).

Pokud si matka udrží laktaci, je možné se opět vrátit ke kojení z prsu. Pokud se miminko opět k prsu nepřisaje, je důležité, aby maminka dostala podporu, kdy se jí vysvětlí, že mateřské mléko je možné podávat i alternativním způsobem, pokud opakované pokusy o přisátí jsou bezúspěšné. Pokud rodiče miminka nemají sílu vyjednávat s personálem nemocnice, mohou požádat svoji laktační poradkyni, aby případné kroky projednala se zdravotnickým personálem za ně. Díky této možné týmové spolupráci se rodiče nemusí bát, že budou v těchto nelehkých situacích osamoceni.

***„Helenka se narodila se závažnou srdeční vadou (ačkoliv na ultrazvuky jsem chodila, tak velmi vážnou vadu AVSD lékaři neodhalili). Ve zkratce: měla srdíčko samou díru a neokysličená krev se mísila s okysličenou.***

*Přes veškerou snahu dětských sester na oddělení neonatologie U Apolináře se nám nedařilo Helenku v porodnici rozkojit, protože nevydržela dostatečně dlouho sát, aby se nasytila, i když se mi mléko pěkně spustilo. Ale díky pravidelnému odsávání a následnému krmení lahvičkou s velmi měkkou kaučukovou savičkou jsme vydržely s Helenkou až do srdeční operace na odstříkaném mateřském mléce (přes 3 měsíce). Bylo to velmi náročné období, každé tři hodiny odsávat a potom ještě ‚kojit‘, ale i díky tomu, že jsem mezitím na radu mé tchyně Helenku tu a tam přikládala k prsu, sací reflex u ní nevymizel a po operaci srdce se nám podařilo normálně ji rozkojit. Od té doby jsem kojila Helenku ještě přes rok.“*

[www.prima-kojeni.cz](http://www.prima-kojeni.cz)

Alternativní pomůcky ke kojení: [www.medela.cz](http://www.medela.cz)